8. november 2021

Danmarks Radio

Sendt til: pbri@dr.dk

Radio- og tv-nævnet

Emily Olander Christiansen
Student, stud.scient.pol

Mikkel Bendix Nielsen
Fuldmægtig, cand.jur.

rtv@slks.dk
www.slks.dk

Afgørelse vedrørende klage over skjult reklame for On Running i programmet "Aftenshowet" sendt på DR1

Sammendrag

Radio- og tv-nævnet har den 20. maj 2021 modtaget en klage over skjult reklame for On Running i programmet "Aftenshowet" sendt på DR1. Klagen er oversendt fra Forbrugerombudsmanden, som har modtaget klagen den 5. april 2021. Programmet blev udsendt den 4. april 2021.

Radio- og tv-nævnet har nu taget stilling i sagen og truffet afgørelse om, at programmet "Aftenshowet" ikke indeholder skjult reklame for On Running.

Sagens oplysninger

Baggrund

Sagen vedrører en klage over skjult reklame for On Running i programmet "Aftenshowet" sendt på DR1. Klager oplyser, at der sker en fremhævelse af On Running i programmet, idet en af programmets deltagere, læge Charlotte Bøving, fremviser sko af mærket On Running. Derudover henviser klager til, at Charlotte Bøving på sin egen offentlige Facebook-profil viser sko fra On Running, som hun flere gange fremhæver på sin profil.

Samlet set finder klager, at der er sket en overtrædelse af reglerne om skjult reklame efter § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1155 af 18. juni 2020 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber (reklamebekendtgørelsen) og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 om radio- og fjernsynsvirksomhed (radio- og fjernsynsloven).

Beskrivelse af udsendelsen

Danmarks Radio (DR) har som bilag til høringssvar af den 3. september 2021 vedlagt en kopi af indslaget, der har en samlet varighed af 57:59 minutter.

”Aftenshowet” er et journalistisk aktualitetsprogram (talkshow), der sendes live fra Rådhuspladsen i København. I 2021 blev der også sendt fire særlige påskeprogrammer i påskedagene (Påskefri med Aftenshowet).

I det påklagede påskeafsnit er Mette Bluhme Rieck vært i studiet, hvor hun har besøg af forskellige gæster, bl.a. Rikke Hørlykke (fysioterapeut og tidl. håndboldspiller) og Charlotte Bøving (læge), som er inviteret i studiet for at tale om en af tidens store trends – gåture.

Cirka 39 minutter inde i programmet skal Rikke Hørlykke og Charlotte Bøving tale om de fysiske fordele ved gåture. Her står der fire forskellige sko fra mærket On Running. Derudover fortælles om gode råd til, hvordan man kan gå mere i hverdagen.

Charlotte Bøving fortæller og viser, hvordan gåturen kan blive til træning:

”Jeg tror det der er rigtig vigtigt det er, at man ligesom siger: hvad er det jeg skal bruge den her tur til? Er det til at være social med eller er det fordi jeg vil bruge noget energi? Og hvis man vil bruge noget energi. Jamen, så er det at sætte speed på. Det vil sige, at så går man lidt hurtigere. Man kan bruge medsving med armene. Man kan lægge lidt walking lunches ind. Det vil sige, at man går, og går ned i skridt og gør det indimellem eller går frem og tilbage i én enkelt frem og tilbage. Lægger lidt bakker ind. Det vil sige, at man går hurtigt op ad nogle bakker eller finder nogle bakker, mellem nogle lygtepæle, så man hele tiden giver lidt udfordringer til sig selv. Så man ikke bare går i et eller andet lurvet tempo.”

Mette Bluhme Rieck svinger med armene og spørger: *”Og det her sætter simpelthen forbrændingen op for overkroppen også eller hvad?”*

Charlotte Bøving svarer hertil: *”Ved at du også får overkroppen med, gør, at man sætter forbrændingen op, nogen bruger stave af samme årsag. Og så er der også noget balance man kan træne og lægge ind. Det kan være (…). Prøv at kom med ud på gulvet. Så kan vi se om din balance er god.”*

Efter balanceøvelserne er færdige, går Charlotte Bøving og Mette Bluhme Rieck tilbage og taler videre ved bordet sammen med Rikke Hørlykke, hvor skoene fremgår i baggrunden.

Mette Bluhme Rieck spørger: *”Men Charlotte kan det ikke også, det kan I begge to svare på, blive lidt for meget? Skal vi virkelig op på de her 10.000 skridt? Det kan jo lyde af meget.”*

Charlotte Bøving: *"For mig kan det aldrig blive for meget at bevæge sig. For mig der nulstiller jeg min hjerne, når jeg bevæger mig og jeg kan også sige, at jeg har jo også et stillesiddende arbejde. Den eneste motion, jeg får i min klinik hver dag, det er, når jeg går ud og henter en patient fra venteværelset og så ind igen. Så for mig er det også gåture i frokostpausen. Det er gåture, hvis der er en patient, der er udeblevet, så tager jeg lige en tur med hundene. De er med på første sal (…). Så tager jeg dem lige med. Så bliver de lige luftet. Vi har også hunde. Jeg har sågar katte, der går med på tur. Det er fantastisk altså."*

Rikke Hørlykke bliver herefter spurgt ind til, hvorfor hun også går ture ved siden af sin ellers meget aktive livsstil. Derefter bliver der klippet over til Mark Stokholm, som rapporterer fra Claus Meyers sommerhus.

Høringssvar

Danmarks Radio:

DR har i høringssvar af den 3. september 2021 anført, at det påklagede program, "Aftenshowet", er et talkshow, hvor der i 2021 også blev sendt fire særlige påskeprogrammer i påskedagene (Påskefri med Aftenshowet).

I påskeafsnittet er Mette Bluhme Rieck vært i studiet, hvor hun har besøg af tre forskellige gæster nemlig Tobias Hamann, Rikke Hørlykke og Charlotte Bøving. Tobias Hamann er i køkkenet, og er i gang med at bage et "påske-mesterværk" i chokolade som led i "Den store hjemmebagedyst", mens Rikke Hørlykke (fysioterapeut og tidl. håndboldspiller) og Charlotte Bøving (læge) er inviteret i studiet for at tale om en af tidens store diller – gåture.

DR oplyser, at udsendelsen har tre forskellige hovedtemaer, som der løbende skiftes imellem, og interviewet med Rikke Hørlykke og Charlotte Bøving om gåture er derfor også delt ud over flere omgange. Der er to hovedemner under interviewet hhv. de mentale og de fysiske fordele ved at gå. Skoene fra On Running er alene til stede under den del af interviewet, der handler om de fysiske fordele ved gåture.

DR anfører, at ud af "Aftenshowets" varighed på 57:59 minutter, bruges omkring 16 minutter på at tale om hovedemnet vedrørende gåture. Heraf varer den del af interviewet, der primært fokuserer på de fysiske fordele af gåturene i alt cirka 7 minutter og 50 sekunder. Skoene er dog alene til stede i billedet i sammenlagt cirka 3 minutter 30 sekunder heraf. Charlotte Bøving har dog stillet sig ud midt på gulvet i studiet i en del af denne tid, og skoene kan således alene anes i baggrunden i omkring 1 minut ud af de cirka 3 minutter og 30 sekunder, der er angivet. Skoene er stillet frem lige knap 39 minutter inde i udsendelsen (38:59).

DR oplyser, at det var redaktionens plan, at skoene skulle have været brugt i forbindelse med Charlotte Bøvings forklaring om, hvordan vidt forskellige typer sko, hver især kan være det bedste match til forskellige fødder. Inddragelsen af de medbragte sko fra On Running fandt imidlertid ikke sted, fordi tiden løb fra værten Mette Bluhme Rieck, hvorfor skoene blot fik status af en passiv rekvisit i baggrunden.

Skoene står derfor på bordet uden at blive omtalt i udsendelsen. Der bliver altså ikke henvist til skoene på noget tidspunkt, deres mærke bliver ikke nævnt eller på anden måde fremhævet, og der er ingen anprisende omtale eller købsopfordringer ift. de omhandlede sko. Der bliver ikke zoomet ind på skoene på noget tidspunkt, ligesom der ikke bliver dvælet ved dem. Det er derfor også svært at se mærket på skoene. I den tid, de står fremme på bordet, er der ofte zoomet helt ind på hhv. Rikke Hørlykke og Charlotte Bøving, således at skoene slet ikke, eller kun meget begrænset, er i billedet.

Den del af interviewet der foregår mens skoene står på bordet foran Charlotte Bøving, bliver desuden filmet på samme måde, som de øvrige dele af interviewet (hvor skoene ikke er på bordet). Der skiftes således imellem, at man som seer nogle gange kan se hele bordet (herunder begge gæster og værten), mens der andre gange zoomes helt ind på den, der taler. I sidstnævnte tilfælde er skoene ikke i billedet.

DR skal ydermere bemærke, at skoene tilhører Charlotte Bøving, som selv har medbragt disse til "Aftenshowets" udsendelse. DR har ikke modtaget hverken penge eller produkter fra On AG (virksomheden, der producerer skoene) eller fra Charlotte Bøving i forbindelse med programmet, og der findes ingen aftaler, herunder økonomiske aftaler, mellem DR og On AG. Charlotte Bøving har i forbindelse med denne sag oplyst redaktionen på "Aftenshowet", at hun ikke er sponsoreret af nogen, herunder heller ikke virksomheden bag de medbragte sko. Hun oplyser derimod, at hun selv har købt og betalt for de sko, som hun medbragte til brug for udsendelsen.

DR er af den opfattelse, at der ikke foreligger skjult reklame for de, af Charlotte Bøving, medbragte sko fra On Running, da fremhævelsen i programmet "Aftenshowet" ikke kan anses som værende uberettiget henset til programmets redaktionelle emne og indhold.

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har på sit møde den 4. november 2021 i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 om radio- og fjernsynsvirksomhed (radio- og fjernsynsloven) behandlet sagen og skal udtale:

Skjult reklame:
Det følger af § 2, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, at reklamer klart skal kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. Reklamer, der udsendes i strid med reglerne, udgør skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester (AVMS-direktivet) som følgende:

"Præsentation i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser, en vareproducents eller tjenesteyders navn, varemærke eller virksomhed i programmer, når præsentationen fra medietjenesteudbyderens side er ment som reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. En sådan præsentation anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod betaling eller anden modydelse".

Definitionen indeholder tre kumulative betingelser, der alle skal være opfyldte, førend der er tale om skjult reklame.

Fremhævelsen skal:

- Være tilsigtet fra medietjenesteudbyderens side
- Være ment som en reklame
- Kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art

Da det i praksis kan være vanskeligt at afgøre, om en fremhævelse fra medietjenesteudbyderens side har været tilsigtet og ment som en reklame, har Kommissionen i sin fortolkningsmeddelelse[1] bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet *"uberettiget fremhævelse".*

En uberettiget fremhævelse kan bl.a. ligge i, at et varemærke, en tjenesteydelse mv. optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde i et program. I den forbindelse skal der tages hensyn til programmets redaktionelle indhold. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til det redaktionelle indhold, eller fremhævelsen skyldes, at kommercielle hensyn har påvirket det redaktionelle indhold eller indebærer en risiko for, at seerne vildledes, kan dette indikere, at der foreligger skjult reklame.

Spørgsmålet er derfor først og fremmest, om den pågældende udsendelse sendt på DR1 indeholder en fremhævelse af On Running.

[1] 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "Fjernsyn uden grænser, Direktiv 89/552/EØF, som senere ændret ved direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester.

Den påklagede sekvens finder sted cirka 39 minutter inde i udsendelsen, hvor skoene fra On Running fremgår i baggrunden, imens Charlotte Bøving og Rikke Hørlykke taler om de fysiske fordele ved gåture. Skoene hverken omtales, henvises til eller fremhæves på anden måde, og der er ingen anprisende omtale eller købsopfordringer. Det skal dertil bemærkes, at skoene fra On Running er Charlotte Bøvings privateje, og hverken DR eller Charlotte Bøving har modtaget hverken penge eller produkter fra On AG, som er producenten bag skoene.

Den påklagede sekvens, indgår i et talkshow, som har tre hovedtemaer, hvor temaet om gåture varer omkring 16 minutter. Heraf er skoene dog alene til stede i baggrunden i sammenlagt cirka 3 minutter og 30 sekunder. Hvortil Charlotte Bøving har stillet sig ud midt på gulvet i studiet i en del af denne tid således, at skoene alene kan anes i baggrunden i omkring 1 minut ud af ovenstående tidsrum. Det er Radio- og tv-nævnets opfattelse, at skoene indgår som en del af programmets handling, hvor der naturligt vil ske en eksponering heraf. Denne eksponering må dog ikke gå ud over, hvad der er redaktionelt berettiget.

Radio- og tv-nævnet vurderer på baggrund heraf, at indslaget indeholder en fremhævelse af On Running.

Spørgsmålet er herefter, om denne fremhævelse går ud over, hvad der kan siges at være redaktionelt berettiget.

I "Aftenshowet" taler Mette Bluhme Rieck med Charlotte Bøving om de psykiske såvel som fysiske fordele ved gåture. Skoene fra On Running omtales ikke i sekvensen, selvom det var redaktionens plan, at skoene skulle have været brugt aktivt i forbindelse med indslaget. Radio- og tv-nævnet skal på denne baggrund bemærke, at indslaget hverken indeholder en anprisende tone af eller købsopfordringer til skoene fra On Running.

Nævnet bemærker yderligere, jf. DR's høringssvar, at skoene fra On Running er Charlotte Bøvings privateje, og hverken hende selv eller DR har modtaget produkter eller penge fra On AG.

Det er nævnets samlede vurdering, at henset til den redaktionelle kontekst, hvori omtalen og eksponeringen indgår, er der tale om en redaktionelt berettiget fremhævelse af On Running.

På baggrund heraf har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Programmet "Aftenshowet" sendt på DR1 indeholder ikke skjult reklame for On Running i strid med § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1155 af 18. juni 2020 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Med venlig hilsen

Søren Sandfeld Jakobsen
Formand